Tragedia Górnośląska

W przestrzeni publicznej Górnego Śląska mocno funkcjonuje wykreowane po 1989 roku pojęcie tzw. Tragedii Górnośląskiej.

Termin ten, natury publicystycznej, używany jest głównie przez dziennikarzy, publicystów, oraz organizacje śląskie. Stanowi ważny element kształtowania tożsamości regionalnej. Bardzo ostrożnie podchodzą do niego historycy. Nawiązuje do wydarzeń końca II wojny światowej i lat następnych. Pod tym terminem kryją się więc zbrodnie wojenne Armii Czerwonej dokonane w 1945 r. na Górnym Śląsku tuż po wkroczeniu na ten obszar (mordy na cywilach, gwałty, rabunki, podpalenia i dewastacje mienia), a także instytucjonalne wywożenie z tego regionu na Wschód jako łupów maszyn, surowców, oraz grupy blisko 50 tys. mężczyzn do pracy przymusowej w ZSRS. Do tego bardzo nieostrego pojęcia zalicza się także działalność polskich komunistów, szczególnie aparatu represji i powołanie karnych obozów pracy wśród których najbardziej znane są te umiejscowione w Świętochłowicach Zgodzie, Mysłowicach, oraz Łambinowicach. Od 2010 r., Tragedia Górnośląska stała się przedmiotem oficjalnej polityki upamiętniania w regionie, a wyrazem tego było podjęcie przez władze samorządowe województwa śląskiego i rok później opolskiego uchwały o obchodach Dnia Tragedii Górnośląskiej (ostatnia niedziela stycznia każdego roku). Generalnie części składowe tego pojęcia jak i okres kiedy się owa tragedia rozgrywała są bardzo płynne i różnorako definiowane. O ile początek opisywanego zjawiska jest wyznaczany przez wszystkich jednakowo – rok 1945, to koniec już budzi spory. Jedni zamykają Tragedię Górnośląską w ramach wydarzeń 1945 roku, inni jej kres widzą w 1948 roku, a są też zwolennicy owego limes wyznaczonego na 1956 rok.

Szerzej zob. P. Madajczyk, *Tragedia Górnośląska jako narzędzie tworzenia narodu śląskiego*, „Studia Śląskie” 2015, t. 77, s. 107-118; S. Rosenbaum, *Tragedia Górnośląska* [w:] *Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku*, praca zbiorowa pod red. B. Linka i A. Michalczyka, Opole 2015, s. 299-303; A. Dziurok, *Tragedia Górnośląska*, „Fabryka Silesia”, nr 1 (8)/2015, s. 3-9. Najnowsze podsumowanie i usystematyzowanie pojęcia zob. A. Dziurok, *Tragedia Górnośląska – pamięć historii i historia pamięci*, „Czasypismo”, nr 12 (23-24), 2023, s. 41-51.

Galeria

Dodana: 31 grudnia 2024 10:22 Zmodyfikowana: 31 grudnia 2024 12:40